

(the worsening of economic situation will encourage wealthy regions to seek more autonomy), political (the attempts of certain forces to destabilize the state by escalating ethnic and regional conflicts) and demographic (increase in the number of migrants) factors.

In Ukraine etnoregional parties are absent. However, the results of elections to regional councils in October 2015 gives the evidence of the existence so-called local parties, whose electoral base is limited to a certain territory and they do not impose requirements on its special status. They can be classified into the following types: charismatic, postrevolutionary, loyal, lobbying and ethnic.

The solid evidences for positive or negative impact on the state of decentralization and inter-ethnic relations in the country are lacking. To minimize the possible positive effects of decentralized institutions on positions etnoregional parties it's necessary: 1) to minimize the influence of regional authorities on the national policy of the country and 2) avoid concentration of minority groups within the same region. In Ukraine we should refrain from any steps that weaken the unitary system and oblige political parties to register their candidates for the regional and local councils in the 2/3 of the country, which complicate the emergence etnoregional parties.

Keywords: *ethnoregional party, decentralization, region, ethnos, election, separatism.*

УДК 323.1

В. А. ЯВІР,

кандидат політичних наук,

ЕВОЛЮЦІЯ ІДЕОЛОГІЧНОГО СПЕКТРА ПАРТІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ НА ПРИКЛАДІ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ПАРТІЙ

Досліджується еволюція ідеологічного спектра партійної системи України на прикладі трансформації складу парламентських партій за роки незалежності України. Приклад нинішнього складу Верховної Ради України демонструє завершення процесу переходу від ідеологічної конфронтації між лівою та правою опозиціями до повного відсікання електоратом крайніх партій правого та лівого ідеологічного спектра.

Ключові слова: *партійна система, ідеологія, опозиція*

Явир В. А. Эволюция идеологического спектра партийной системы Украины на примере парламентских партий

Исследуется эволюция идеологического спектра партийной системы Украины на примере трансформации состава парламентских партий за годы независимости Украины. Пример нынешнего состава Верховной Рады Украины демонстрирует завершение процесса перехода от идеологической конфронтации между левой и правой оппозициями до полного отсекаания электоратом крайних партий правого и левого идеологического спектра.

Ключевые слова: *партийная система, идеология, оппозиция*

Yavir V. The Evolution of the Ideological Spectrum of the Ukrainian Party System on the Example of Parliamentary Parties

The evolution of the ideological spectrum of the Ukrainian Party System on the example of the transformation of the parliamentary parties since Ukraine's independence is studied. An example of the current parliamentary parties demonstrates that the transition process from

ideological confrontation between left and right oppositions to clipping of extreme left and right parties of the ideological spectrum from parliament is finished.

Keywords: party system, ideology, opposition

Еволюція ідеологічного спектра партійної системи в Україні на прикладі парламентських партій є малодослідженою проблемою в українській політичній науці, що зумовлює науковий інтерес до неї. Як правило, об'єктом політологічного дослідження ставали партійна система загалом, її трансформація або ж ідеологічне наповнення на певному відтинку часу. Почасти ідеологічний аспект еволюції партійної системи України досліджували в своїх працях: Ю. Остапець, П. Шляхтун, Ю. Шведа, Л. Ануфрієв, А. Романюк, М. Вегеш, В. Лебедюк.

Поставимо собі завдання дослідити еволюцію правої та лівої ідеологій у стінах українського парламенту, склад якого відображає електоральні уподобання українських виборців та їх трансформацію протягом усього періоду незалежності України. До 2014 р. до Верховної Ради завжди проходили ліві політичні сили, що вказує на тяглість радянської ідеологічної спадщини та консервативний підхід українського виборця. Особливо того сегменту виборців, що традиційно відвідують виборчі дільниці і не схильні до проявів абсентеїзму. Це демонструє аналіз зміни складу парламентських партій.

Націоналісти, представники політичних сил правого ідеологічного спектра проходили до українського парламенту переважно завдяки мажоритарній виборчій системі і в набагато меншій кількості порівняно з представниками лівих політичних сил. Так, під час парламентських виборів 1994 р., до Верховної Ради другого скликання пройшли 20 представників Народного руху України, 12 – Української республіканської партії, 5 – Конгресу українських націоналістів, 2 – Української консервативної республіканської партії та 1 представник УНА-УНСО. Тоді як лівий ідеологічний спектр представляли 90 депутатів Комуністичної партії України, 18 – Селянської партії України та 15 – Соціалістичної партії України. Нескладно підрахувати, що кількість депутатів від лівих політичних сил (123 мандати) втричі перевищувала депутатів від правих сил (40) у Верховній Раді другого скликання. Співвідношення кількості представників правої та лівої ідеології у Верховній Раді першого скликання ми не аналізуємо, оскільки її вибори відбувалися ще в радянські часи. Загалом Ю. Шведа характеризує партійну систему України 90-х років як систему атомізованого плюралізму, якій притаманна велика кількість маловпливових і нечисленних партій і яка функціонує в суспільствах, що здійснюють перехід до демократії¹.

Наступні українські парламентські вибори 1998 р. уперше проводилися за змішаною виборчою системою. У виборчих перегонах брали участь 30 політичних партій і блоків, з яких 8 подолали 4% бар'єр. Ці вибори ознаменувалися переходом до поляризованої партійної системи. Для партійної системи поляризованого плюралізму притаманні: двостороння ліва та права опозиція, яка характеризується станом перманентного конфлікту, сильним ідеологічним

розмежуванням; політична боротьба за владу між шістьма і більше партіями, що формують блоки або коаліції на час передвиборчої кампанії.

Прикметно, що на сьомому році незалежності України лідером виборчих симпатій залишалася ліва прорадянська партія – на виборах 1998 р. КПУ здобула найбільшу кількість голосів – 24,65% і сформувала найбільшу фракцію у Верховній Раді – 121 з 445 депутатських мандатів. Загалом ліві політичні сили набирають набагато більше голосів виборців та отримують суттєву перевагу над правими, націоналістичними політичними силами. Це вже згадувана Комуністична партія України – 24,65% (121 мандат), Виборчий блок Соціалістичної партії України та Селянської партії України «За правду, за народ, за Україну!» – 8,55% (34) та Прогресивна соціалістична партія України – 4,04 % (16). Фактично до Верховної Ради третього скликання увійшло 4 лівих та лівоцентристських партій, тоді як серед правих політичних сил виборчий бар'єр здолав лише Народний рух України з результатом 9,4 % (46 мандатів)².

Однак радикальні праві націоналістичні партії також були представлені в парламенті третього скликання у складі Виборчого блоку партій «Національний фронт», до якого увійшли Конгрес українських націоналістів, Українська консервативна республіканська партія, Українська республіканська партія. Незважаючи на те, що блок не здолав так званий загороджувальний бар'єр, набравши 2,71% голосів, у одномандатних округах серед його висуванців 6 було обрано народними депутатами. Як зауважують В. Козирка і С. Кононихін, права опозиція на той час була представлена великою кількістю дрібних націоналістичних партій (Українська національна асамблея, УРП, УКРП, Партія захисників Вітчизни, Соціал-національна партія України), які не виявляли спроб об'єднатися в єдиний блок³.

Нескладно підрахувати, що кількість депутатів у Верховній Раді третього скликання від лівих політичних сил (171) вже понад утричі перевищувала кількість депутатів від правих партій (52). Це дає підстави констатувати реванш лівої ідеології, домінування розчарування соціально-економічною ситуацією, поширення ностальгічних прорадянських поглядів в українському суспільстві 90-х років. Така популярність лівих ідеологій (комуністичної, соціалістичної) навіть ледь не призвела до комуністичного реваншу на виборах Президента України в 1999 р. На відміну від парламентських, на президентських виборах ідеологічного протистояння між правою та лівою ідеологіями не було, оскільки 25 березня 1999 р. головний кандидат від правих сил, лідер НРУ В. Чорновіл трагічно загинув за нез'ясованих обставин у ДТП, в організації якого праві опозиційні сили підозрювали тогочинну владу в особі Президента України Л. Кучми. До другого туру президентських виборів вийшли Президент Л. Кучма і лідер КПУ П. Симоненко. Л. Кучму було переобрано на другий строк каденції, за нього проголосувало 56% виборців, тоді як за лідера КПУ – близько 38%.

Показово, що з великим відривом колишній Президент переміг у західних областях України – Івано-Франківщині, Львівщині, Тернопільщині, Волині,

Рівненщині і Буковині. Оскільки Захід України завжди був електоральним ядром ідеологічно правих партій, це дало підстави експертам стверджувати, що виборці голосувати не за Президента Л. Кучму, а проти лідера комуністів, з постангтю якого ідентифікувати реванш комунізму, відродження СРСР. Це було наймасштабніше ідеологічне протистояння в політичній та виборчій історії України, ось чому ці президентські вибори мали вплив також на еволюцію партійної системи України, зокрема її ідеологічної складової. 1999 р. став піком популярності лівої ідеології в Україні.

Наступні парламентські вибори 2002 р. також проводилися за змішаною виборчою системою з 4% прохідним бар'єром. Кількість партій, що пройшли до Верховної Ради, скоротилася до 6: Блок Віктора Ющенка «Наша Україна» (23,57% голосів), Комуністична партія України (19,98%), «За єдину Україну!» (11,77%), Блок Юлії Тимошенко (7,26%), Соціалістична партія України (6,87%), Соціал-демократична партія України (об'єднана) 6,27%. Ці парламентські вибори стали переломними, адже вперше найбільшу кількість голосів отримала партія правого, а не лівого ідеологічного спектра. Правоцентристський блок «Наша Україна» отримав 119 мандатів, тоді як КПУ – 65, що майже удвічі менше. Навіть з Соціалістичною партією України (22 мандати) кількість депутатів, що представляли в парламенті ліві ідеологічні погляди, не перевищувала кількості представників правих та правоцентристських партій. Утім, у парламенті четвертого скликання злагодженої співпраці між КПУ та СПУ не спостерігалось.

Більш радикальна ліва політична сила – Прогресивна соціалістична партія України у складі Блоку Нагалії Вітренко не здолала на цих виборах прохідний бар'єр, набравши 3,22%. Партія, відома своєю антиукраїнською позицією, завжди наполягала на розірванні відносин з Міжнародним валютним фондом і країнами Заходу, на визнанні стратегічними партнерами Росії та Білорусі. Вважається, що ПСПУ належала до проросійських проєктів, які фінансувалися Москвою.

Що ж стосується ідеологічної еволюції партійної системи, відбувалося поступове зменшення актуальності розмежування в координатах “ліві – праві”, і збільшувалося – в координатах “антипрезидентські – пропрезидентські” політичні сили⁴. Верховна Рада п'ятого скликання обиралася на чергових парламентських виборах 2006 р. повністю за пропорційною системою в загальнодержавному виборчому окрузі з прохідним бар'єром 3%. На цих виборах протистояння між лівою та правою ідеологіями було вже не таким гострим. Найбільше голосів здобула Партія регіонів – 32,14%, (186 мандатів), що перебувала в опозиції до тодішньої влади в особі правого Президента В. Ющенка. Хоча ця політична сила завжди позиціонувала себе виключно як центристська, в її риториці і політичній програмі завжди було багато лівих гасел, що уможливило її плідну багаторічну співпрацю в КПУ. Партія, на яку спирався Президент України В. Ющенко, правоцентристський народний союз «Наша Україна» посів лише третє місце з результатом 13,95% (81 мандат).

На другому місці опинився Блок Юлії Тимошенко – 22,29% (129 мандатів), ідеологічне позиціонування якого ускладнюється повною залежністю від волі і харизми лідера. З одного боку, БЮТ стояв на правих націоналістичних позиціях щодо України, української нації, її інтересів, української мови. З іншого боку, популяризував і практикував ліві соціально-економічні механізми управління. З-поміж 5 партій, що здолали загороджувальний бар'єр на виборах, були 2 ліві політичні сили, які, втім, опинилися на останніх позиціях. Це Соціалістична партія України – 5,69% (33 мандати) та Комуністична партія України – 3,66 (21 мандат). Ліві партії, на перший погляд, вже не відігравали ключової ролі в роботі Верховної Ради п'ятого скликання, однак їх ситуативна співпраця з владою або опозицією найчастіше виявлялася вирішальною для прийняття ключових державних рішень. ПСПУ у складі Блоку Наталії Вітренко «Народна опозиція» знову не змогла подолати цього разу знижений до 3% прохідний бар'єр, набравши 2,93% голосів.

На думку дослідників, у результаті парламентських виборів 2006 р. в Україні оформилася партійна система поміркованого плюралізму, яка характеризується функціонуванням трьох-п'яти партій, жодна з яких не переважає і не може самостійно утворити коаліцію; відсутністю антисистемних партій і двосторонньої опозиції; орієнтованістю на участь в уряді, в коаліційних кабінетах та незначною ідеологічною різницею між партіями⁵. Можна погодитися з цим твердженням лише частково – праві політичні сили були залучені у владі, тому опозиція була представлена переважно центристами та лівими політичними силами. А. Романюк стверджує, що парламентські вибори 2006 р. ознаменували продовження процесу ідеологічної структуризації політичних партій у право-лівому спектрі, яка стимулювала не лише ідеологічну визначеність, а й переважну взаємодію, блокування ідеологічно близьких партій⁶.

Верховна Рада шостого скликання була обрана на позачергових (призначених внаслідок політичної кризи) парламентських виборах 2007 р. за пропорційною системою з 3% прохідним бар'єром. До парламенту пройшли 5 політичних сил: Партія регіонів (34,4%), Блок Юлії Тимошенко (30,7%), Блок «Наша Україна – Народна Самооборона» (14,2%), Комуністична партія України (5,39%) та Блок Литвина (3,96%). У цьому складі парламенту помітне скорочення кількості лівих сил і їх представників та зростання центристських та правочентристських партій. Не лише ліворадикальна ПСПУ не здолала передвиборчий бар'єр, набравши 2,9% голосів виборців, цього разу рейтингу СПУ не вистачило для проходження до парламенту – партія набрала 2,86% голосів. Утім, праворадикальному Всеукраїнському об'єднанню «Свобода» не вдалося набрати навіть 1%, вибори політична сила пройшла з результатом 0,76%.

Верховна Рада України сьомого скликання обиралася у 2012 р. за змішаною виборчою системою з 3% прохідним бар'єром. До парламенту пройшло п'ять політичних партій – Партія регіонів (30% голосів виборців), Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» (25,54%), Партія «УДАР (Український демократичний альянс за реформи) Віталія Кличка» (13,96%), Комуністична партія України (13,18%) та ВО «Свобода» (10,44%). Навіть

побіжний аналіз вказує на полярність електоральних симпатій виборців, до парламенту пройшли крайні ліва та права партії – КПУ та ВО «Свобода», які завжди позиціонували себе непримиренними ідеологічними противниками. Характерно, що вони отримали приблизно однакову кількість мандатів – Комуністична партія України (34), Всеукраїнське об'єднання «Свобода» (30). І неодноразово ставали ініціаторами конфліктів у стінах парламенту та поза ними.

Зокрема, слід згадати ксенофобські, расистські скандали за участю депутатів ВО «Свобода». Політики дозволяли собі расистські висловлювання на адресу акторів та співаків неукраїнського етнічного походження. Ці заяви дискредитували Україну як демократичну державу, що гарантує рівність прав незалежно від будь-яких ознак. Радикалізація українського суспільства та проходження до парламенту праворадикальної ВО «Свобода» викликали стурбованість навіть у Євросоюзі. У Резолюції щодо ситуації в Україні, ухваленій 13 грудня 2012 р., Європейський парламент висловив стурбованість зростанням націоналістичних настроїв в Україні, відображених у підтримці партії «Свобода», яка пройшла до парламенту, і нагадав, що расистські, антисемітські та ксенофобські погляди суперечать засадничим цінностям і принципам ЄС. У такий спосіб, закликавши продемократичні партії у Верховній Раді не взаємодіяти, не підтримувати та не формувати коаліцію з цією партією⁷.

Таким чином, склад парламентських партій Верховної Ради сьомого скликання засвідчив поляризацію ідеологічних уподобань виборців та радикалізацію їхніх поглядів. Раніше ця тенденція меншою мірою була притаманна українському виборцю, що характеризувався поміркованими, толерантними поглядами в політиці і надавав перевагу центристським партіям, як правого, так і лівого ідеологічного спектра.

Перш ніж вдатися до аналізу ідеологічного наповнення нинішньої партійної системи України, зокрема її парламентської складової, необхідно дослідити політичний контекст, в якому відбувалися парламентські вибори нинішнього складу Верховної Ради України. Депутатський корпус восьмого скликання був обраний у складних, політично нестабільних умовах на позачергових парламентських виборах 26 жовтня 2014 р. У 2014 р. Україна постала перед цілою низкою викликів державності, національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності – проявами сепаратизму, зовнішньої агресії, гібридної війни, формуванням незаконних сепаратистських утворень – Донецької та Луганської народних республік на південному сході України, анексією Автономної Республіки Крим, зовнішнім економічним, політичним, військовим тиском. Це суттєво відбилося на передвиборній риториці кандидатів у Президенти та політичних сил, які балотувалися до парламенту. Ідеологічна складова партійної системи зазнала суттєвої трансформації.

Експерти підкреслювали, що внаслідок вищезгаданих подій в українському суспільстві та політикумі актуалізувалося питання щодо необхідності «перезавантаження» всіх органів державної влади, у тому числі проведення дострокових парламентських виборів. Внаслідок цього передвиборні програ-

ми більшості кандидатів на пост Президента України містили пункти щодо необхідності проведення у 2014 р. позачергових виборів до Верховної Ради України⁸. Громадянське суспільство після Революції гідності підтримувало ідею повного оновлення влади в Україні, адже попередня влада, включаючи всі її гілки, ототожнювалася зі злочинним режимом колишнього Президента В. Януковича.

Міжнародні гравці, які брали активну участь у врегулюванні кризи та стабілізації політичної ситуації в Україні, підтримали ідею позачергових виборів Верховної Ради України. Так, Європарламент у Резолюції щодо тиску Росії на країні «Східного партнерства» та, зокрема, дестабілізації східної України від 17 квітня 2014 р.⁹ привітав намір українського уряду провести дострокові парламентські вибори та виконати свої зобов'язання стосовно забезпечення представницького характеру урядових структур, закликавши Україну продовжувати просування вперед на шляху здійснення політичної реформи. У Резолюції щодо ситуації в Україні від 17 липня 2014 р. Європейський Парламент підтвердив підтримку намірів Президента П. Порошенка провести дострокові парламентські вибори, підкреслюючи, що ці вибори мають відбутися відповідно до рекомендацій Венеціанської комісії¹⁰.

Повноваження Верховної Ради України сьомого скликання були припинені на підставі ст. 90 Конституції України, згідно з якою Президент України має право достроково припинити повноваження парламенту, якщо протягом одного місяця у Верховній Раді не сформовано коаліцію депутатських фракцій. Після розпаду коаліції 24 липня 2014 р. через місяць була визначена дата проведення позачергових виборів. Напередодні виборів виборче законодавство було змінено – встановлено 5% прохідний бар'єр та повернено змішану виборчу систему. Відповідно до ч. 5 ст. 8 Закону «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» вибори на території Автономної Республіки Крим, Севастополя, в 9 округах Донецької і 6 округах Луганської областей не проводилися.

До Верховної Ради восьмого скликання пройшли 6 політичних сил: «Народний фронт» (22,1%), Блок Петра Порошенка (21,8%), Об'єднання «Самопоміч» (10,9%), Опозиційний блок (9,43%), Радикальна партія Олега Ляшка (7,44%), Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» (5,68%). Чітко позиціоновані праві та ліві партії до Верховної Ради восьмого скликання взагалі не пройшли. ВО «Свобода» набрало 4,71% голосів, КПУ – 3,88%. У 2015 р. Комуністична партія взагалі втратила право бути суб'єктом політичного та виборчого процесу, оскільки не привела свої статутні та програмні документи відповідно до Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки».

Приклад нинішнього складу Верховної Ради демонструє, що еволюція партійної системи України пішла неочікуваним навіть для експертів шляхом: від ідеологічної конфронтації між лівою та правою опозиціями до повного відсікання крайніх партій правого та лівого ідеологічного спектра. За словами директора Інституту трансформації суспільства, значна частина електорату не

пробачила лівим і правим партіям безпечеліційну радикальну позицію. «Люди не хочуть в Україні екстремальних ситуацій. І правильно ми бачимо, що якраз відрізани крайнощі – відрізали Комуністичну партію і Свободу», – заявив О. Соскін¹¹.

Як би це парадоксально не прозвучало, але виборець покладає відповідальність за етнополітичну нестабільність (гібридну війну, анексію, прояви сепаратизму) на обидві ідеології – праву та ліву в їх крайніх проявах. Якщо КПУ виборці звинувачують у антиукраїнській, проросійській позиції, співпраці з державою-окупантом, у прямій підтримці та інспіруванні сепаратизму в Криму та на сході України, то ВО «Свободі» закидають безпечеліційну радикальну позицію щодо російської мови на Сході України, ліквідації автономії Криму. Як ліва, так і права ідеологічна позиції цих партій створили підґрунтя для так званого захисту інтересів російськомовного населення шляхом вторгнення Російської Федерації в Україну.

1. *Шведа Ю.* Партійна системи незалежної України: етапи трансформації / Ю. Шведа. – Львів : ЦПД ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – С. 24. 2. *Ануфрієв Л.* Партийная система Украины: особенности развития / Л. Ануфрієв // Вісник Одеського національного університету. – 2008. – Т. 13. – Вип. 5: Соціологія і політичні науки – С. 574. 3. *Козирка В.* Еволюція і перспективи розвитку партійної системи України / В. Козирка, С. Кононіхін // Молодіжний науковий вісник Української академії банківської справи Національного банку України. – 2012. – № 1(2). – С. 32. 4. *Партійна система України: особливості становлення, проблеми функціонування, тенденції еволюції* [Електронний ресурс] // Національна безпека і оборона. – 2010. – № 5. – Режим доступу : http://www.ucerps.org/ukr/files/category_journal/NSD116_ukr_1.pdf. 5. *Ануфрієв Л.* Цит. праця. – С. 576. 6. *Романюк А.* Партії та електоральна політика / А. Романюк, Ю. Шведа. – Львів: ЦПД – «Астролябія», 2005. – С. 47. 7. *Резолюція Європейського Парламенту щодо ситуації в Україні від 13 грудня 2012 р.* [Електронний ресурс] / Представництво Європейського Союзу в Україні. – Режим доступу : <http://eu.prostir.ua/library/255846.html>. 8. *Щодо можливості проведення у 2014 р. позачергових парламентських виборів* / Аналітична записка [Електронний ресурс] / Національний інститут стратегічних досліджень. – Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/articles/1551/#_ftn2. 9. *European Parliament resolution of 17 April 2014 on Russian pressure on Eastern Partnership countries and in particular destabilisation of eastern Ukraine (2014/2699(RSP))* [Електронний ресурс] / European Parliament. – Режим доступу : <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+MOTION+P7-RC-2014-0436+0+DOC+XML+V0//EN>. 10. *Резолюція Європейського Парламенту щодо ситуації в Україні від 17 липня 2014 року* [Електронний ресурс] / Представництво Європейського Союзу в Україні. – Режим доступу : <http://mfa.gov.ua/ua/news-feeds/foreign-offices-news/25779-rezolyucija-jevropеjsyкого-parlamentu-shhodo-situaciji-v-ukrajini-vid-17-lipnya-2014-roku>. 11. *Чому партія «Свобода» не пройшла в парламент?* [Електронний ресурс] / Інститут трансформації суспільства. – Режим доступу : <http://osp-ua.info/politicas/42990-chomu-partija-svoboda-ne-proyshla-v-parlament.html>.

Yavir V. The Evolution of the Ideological Spectrum of the Ukrainian Party System on the Example of Parliamentary Parties

The evolution of the ideological spectrum of the party system in Ukraine on the example of the transformation of the parliamentary parties since Ukraine's independence is studied.

The evolution of the ideological spectrum of the party system in Ukraine on the example of parliamentary parties has not been deeply studied in Ukrainian political science, which provokes scientific interest to it. As a rule the party system in general, its transformation or ideological content in a given moment became the object of political science research.

Studying the evolution of the left and right ideologies in Ukrainian parliament reflects the electoral preferences of Ukrainian voters and their transformation during the period of Ukraine's independence. By 2014, the parliament has always held leftist political parties that indicated continuity of Soviet ideological heritage and conservatism of Ukrainian voters. Especially that segment of voters who traditionally attend elections and are not inclined to absenteeism. This analysis shows the change in parliamentary parties.

The nationalists, representatives of the political parties of the right-wing, came to the Ukrainian parliament mainly due to the majority electoral system and in smaller quantity compared to representatives of leftist political forces. The party system of polarized pluralism is characterized with two left and right oppositions that are in permanent conflict with strong ideological differentiation; political power struggle between six or more parties that form the coalition during the campaign.

The popularity of leftist ideology (communist, socialist) almost led to communist revenge in the election of the President of Ukraine in 1999. Unlike parliamentary elections, presidential election wasn't accompanied by ideological confrontation between right and left ideologies, since 25 March 1999 the main candidate of the right-wing V. Chornovil was tragically killed under mysterious circumstances in an accident. The second round of presidential elections was held between President L. Kuchma and Communist leader P. Symonenko.

The most significantly a former President won in the Western Ukraine. As the Western Ukraine has always been an electoral core of ideologically right-wing parties, it gave reason to the experts to argue that voters didn't voted for President Kuchma but against the leader of the Communists, who was identified with the revenge of communism and the revival of the USSR. It was the biggest ideological confrontation in the political and electoral history of Ukraine, which is why these presidential elections also influenced the evolution of the party system in Ukraine, in particular its ideological component. 1999 was the peak of popularity of leftist ideology in Ukraine.

Communist Party and Socialist Party numbers of deputies that represented in parliament left ideological views didn't exceed the number of representatives of right-wing and center-right parties any longer. As for the ideological evolution of the party system, the gradual decrease in the coordinates "left – right" and increased – in the coordinates "anti-presidential – the pro-presidential" political parties.

In 2012 right-wing Svoboda became a parliamentary party. The radicalization of Ukrainian society even caused concern in the EU. In the resolution on the situation in Ukraine, adopted on December 13, 2012, the European Parliament expressed concern about the rising nationalist sentiments in Ukraine and called democratic parties in parliament not to interact, support and form a coalition with this party.

Nowadays neither right-wing Svoboda, nor Communist or any other left-wing party are not represented in Ukrainian parliament. Svoboda gained 4,71% of votes, the Communist Party – 3,88% on the last parliamentary elections. In 2015 the Communist Party lost the right to be a subject of political and electoral process according to Decommunization Law. The major part of electorate has not forgiven the left and right parties their categorically radical position. An example of the current parliamentary parties demonstrates that the transition process from ideological confrontation between left and right oppositions to clipping of extreme left and right parties of the ideological spectrum from parliament is finished.